

Izšla razen nedelj in
praznikov vsak dan
ob 10. uri dopoldne.

Uredništvo je v Ljubljani,
Franciškovska ulica št. 6/1.
Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in pod-
pisati, sicer se jih ne pri-
obči. Rokopise se ne vrača.

Oglaš: Prostor 1 mm x
55 mm po K 150. Uradni
razglaš, poslane ter no-
tice isti prostor K 2.—
Pri večjem naročilu
popusti.

NAPREJ

Glasilo jugoslov. socialno-demokratske stranke.

Telefonska št. 312.

Naročnina: Po pošti ali
z dostavljanjem na dom za
celo leto K 288, za pol
leta K 144, za četrt leto
K 72, za mesec K 24.
Za inozemstvo K 480.

Reklamacije za list
eo poštnine proste.

Upravištvo v Ljubljani,
Franciškovska ulica št. 6/1,
Učiteljska tiskarna.

Nova draginja.

Pred nekaj tedni smo priobčili članek, v katerem smo z ozirom na svetovni gospodarski položaj, z ozirom na sušo in na najnovejšo naredbo o carine prostem izvozu živine razložili svoje mnenje, da naj stane prej ali slej nova še večja draginja.

Naše trditve, kakor že danes občutimo, so bile prave. Da, še celo prej, kakor smo mislili, so cene živlinskih potrebščin začele rasti. Vlada seveda, da bi opravičila svoj način boja »proti« dragini, pošilja sedaj med svet vesti o izboljšanju naše valute, katera bo baie dobro volivala na znižanje dragine. No, valuta pa je pravzaprav le sekundarni element, ki šele indirektno more priti do vpliva, ko je že dovršil svoje delo izvoz, produkcija in konzum. Na to sekundarno stran, ki deluje proti dragini, se ne bomo tu dosti ozirali. Naj govore pričujoča dejstva.

Cene žitu in moki se polagoma dvigajo; toda ne toliko vsled suše, kakor bi si morda kdo mislil, temveč največ vsled neurejenega žitnega izvoza in velikih žitnih spekulacij velekapitalistov, ki imajo vse žitne zaloge v svojih rokah in ob neodmerjenem izvozu žita lahko navajajo cene. Cene mesu so se sicer zadnje tedne nekoliko znižale, ker je kmet vsled suše bil primoran prodati živino, toda kakor vse kaže, se bodo cene mesa nedolgo zopet znatno zvišale. To pa zato, ker vladni močje v Belgradu neprestano forsira čim večji in čim hitrejši izvoz. Velikanske množine živine se izvažajo. Ko bo izvožen ves preostanek živine, kmet ne bo več hotel prodati živine, katero bo lahko brez nadaljnjih skrbi kmil. Tedaj bodo cene šle kvišku. Že danes se je slanina in mast vsled silno pospešenega izvoza, za katerega se najnovejše zavzemajo samostojneži in pa kleriklaci, zelo podražilo. Podražujo tuji mleko. V zvezi z draženjem živil pride seveda tudi draginja cestnih živilskih potrebščin, katere je — posebno po mestih in trgih — že itak podražila tudi nova stanovanjska zgradba.

Ponovno smo že povedali, kateri da bi bil natuspešnejši boj proti dragini: urejena produkcija, urejen konzum in urejen izvoz in uvoz. Seveda kapitalistične stranke o tem nočejo slišati, ker so to stranke profitarjskih skupin. One delajo dragino, da kapitalistu dajo prilike večjega dobička; da pa na drugi strani povečajo tudi državne dohodke in dohodke za militarizem in reakcionarni sistem, nalagajo zvišane davke na posedujoče, kakor da tudi ti sloji

trpijo, dočim se v resnici vsi ti »direktni« davki navale v obliki nove dragine na rame delovnega ljudstva, na rame konsumentov! To zadnje je tudi zadnje in edino sredstvo boja kapitalističnih strank »zoper« dragino.

Kadar pride nov val dragine ima svoje dalekosežne posledice v vseh ozirih. Delavstvo in nastavljenstvo postaja nezadovoljno in zahteva kajpada večje plače. Nastajajo mezdni boji in produkcijski stroški se večajo.

Gospodarska politika, ki jo vodi sedanji vladni močje v Belgradu, je povsem brezglava, ali vsaj povsem enostranska. Trgovinsko bilanco napravi aktivno se ne da čez noč, in tudi se fiskalni dohodki nikakor ne smejo poljubno višati, niti se ne more valuta ozdraviti na en mah. Na izboljšanje valute same nemalo upliva tudi dobro vodstvo državne-

ga gospodarstva! Naj bi vladni gospodje uredili najprej to, napravili poštene državne bilance, sestavili dobre gospodarske statistike, na podlagi katerih je potem mogoče smotreno urejevati trgovinsko bilanco!

Če motrimo sedanjo vladno politiko, se nam zdi, da je to čolnč brez krmara. Čolnč, ki ga butajo razburkani valovi semtertja, ali pa kakor da je zbežano živinče, ki se skuša rešiti iz nevarnosti kakor pač nanesse trenotek.

Mnogo težkih bojev še čaka delavstvo. Uspešnost bojev pa je odvisna od močnih organizacij — strokovnih in političnih. Zato je treba edinosti in sloge med delavstvom in nastavljenstvom, ki se naj zložno organizira v enotnih delavskih — predvsem strokovnih — organizacijah, ker so te najboljša bojna organizacija konsumentov zoper dragino in za socialno ureditev gospodarskih razmer.

L. Martov:

Obuovitev internacionalne.

II.

Pojav enakih organizatorskih želj za edinstvo izvira naravno iz preje navedenih objektivnih odnošajev. Subjektivno je pripravljena ta želja z dogodki zadnjih let v mednarodnem delavskem gibanju, ki so prisilili desno socialistično in »centrumške« stranke, da branijo splošne in trajne interese proletarijata pred desorganizatorskimi poskusi s strani anarho-komunistov. V obsegu strokovnega gibanja so skupno nastopali »desnica« in »centrum« v mednarodnih razmerah vsled obrambe edinstva strokovnega gibanja v boju za ohranjanje amsterdamske strokovne internacionalne. Razdiralno delo komunistov je pretilo povzročiti z ozirom na splošno slabost delavskega gibanja in rastenje reakcije delavskemu razredu take teškoče, da so čisto naravno čutili vsi z boljševizmom neokuženi elementi potrebo, da se vzlic vseh svojih razlik v stališču združijo radi obrambe pred razdirajočimi vplivi.

In ravno vsled tega, ker se je na tej podlagi spremenil položaj v mednarodnem delavskem gibanju — položaj katerega je mogoče izraziti s formulo: »desnica« plus »centrum« proti »skrajni levici« — ne more li ta po posebnih okoliščinah ustvarjen položaj služiti kot podlaga za stvarno in trajno združevanje delavskega razreda.

Tako edinstvo je mogoče pripraviti in ustvariti mnogo prej na osnovi boja proti buržoazni družbi. Na

tej osnovi je nastala svoji čas tudi prva in druga internacionala.

Ostovo je samoozbramba organiziranega delavskega razreda proti razdirajočim in anarhističnim tendencam sestavni del procesa, s katerega pomočjo pripravljajo proletarijat bojuje svojem zmagonosnemu boju proti buržoazni družbi, ker izredno močan vpliv romantičnega utopizma onemogoči zmagonosen boj. Toda taka samoozbramba tvori samo del tega procesa, in sicer tak, vsled katerega enostranskega razvoja more utrpiti proces v svoji celoti.

»Centrumške« stranke, to je stranke revolucionarnega marksizma, so imele tekom zadnjih let priliko se prepričati o pravilnosti tega stališča. Potreba, da boljševške napade odbijajo skupno z reformisti, je utrdila zelo mnogokrat svobodo akcije v revolucionarnem boju, ker še do danes v strokovnem gibanju ni likvidirana zveza, ki veže amsterdamsko strokovno internacionalo z delovnim uradom zveze narodov, to po pravici izziva ogorčenje komunistov; ker v strokovnih organizacijah sploh še ni likvidirano z žalostnim nasledstvom dobre meščanskega miru in ker se nista ideologija in praksa strokovnega gibanja še daleč ne privedla v soglasje z zahtevami nove revolucionarne dobe, moramo to de facto pripisati dejstvu, ker so bili levi socialistični elementi prisiljeni braniti strokovno gibanje kot tako, vezani v tem boju

za odstranjenje tega ostanka preteklosti, ki je neposredno po vojni uničil tako značilne uspehe. Razdiralno delo komunistov je utrpilo vpliv socialističnih idej na Trade Unionistične mase v Angleski, a v Ameriki ga je popolnoma prikril. Socialistični reformizem, ki je bil prisiljen v 1919. letu s strani revolucionarne

marksistične kritike odstopiti, se je sedaj zopet povzpela v vseh evropskih državah.

Bankokratstvo pučizma, kompromitiranje ideje proletarske diktature neplodnost radikalizma na jeziku je izkoristil reformizem za utrditev svojih omajanih pozicij.

Pismo iz Tržiča.

Pred nekaj dnevi sem poslal na cestni pogovor dveh starih delavcev. Silno sta se pritoževala nad svojim brenim življenjem.

Prvi okrog 60 let star, z razoranim obrazom, upognjenih hrbtom, na njemu se je poznalo, da ima bore malo krvi več za prodaj. S tresočim glasom je pravil svojem nekoliko mlajšemu tovarišu s. e. deče: Veš Janez, slaba je, slaba: zaslužek skromen, živež drag, težko se ohranja pri življenju. Čutim, kako me zapušča moči: če par dni v tovarno in potem v jama. — Življenje! Kaj je življenje! Prevara in pehanje dan za dnem za kosčkom kruha! Zvečer ležim truden spat, jutraj truden vstanem. Celot življenje v tovarni — preživel sem dva krepka staa, dorasla sta — toda odšla sta oba in so tu ubili v Galiciji. Tam sta pokopana. — Žena je odšla in se ne bo več vrnila. Sedaj sem sam in čakam, kdaj zapro duri za menoj v tovarni. . . . Morda jih vendar še smrt prehit. . . . Povesi je glavo, grenak smehljaj mu je legel na venele ustnice. . . .

Njegov tovariš mu v kratkem presledku pravi: Človek vzdihuje, kadar ima 60 let na grbi, ko si mlad, pa drviš tlavendan naprej, ne vidiš pa, kako dnevi teže, delaš, ustvarjaš ne zase, — drugi se radujejo na tvoj račun, drugi uživajo nehesa na zemlji. Ti pa pozabljaš samega sebe. Marsikaj bi bilo lahko drugače na svetu, če bi delavec spoznal samega sebe, dokler še delajo poklone pred tvojo mladostjo. Ej, gospodje vedo, da je delavstvo ona velika ustvarjalna sila, ki vzdržuje svet. Toda delavstvo tega ne ve. Veliko je število tistih, ki od jutra do večera trgulejo s svojo delavno močjo, in vendar smo tako majhni. Pogledj okolo sebe, vse, kar se

vrtil v tovarni, vse, kar kroži že po zraku, vse visoke palače, vse, kar gor, to vse ustvarjamo mi, in kaj imamo? Vsakih 14 dni dobim 300 K zase, za ženo in štiri otroke!

Kako naj človek živi? Pa kaj hočeš, midva sva stara, stisti pa, ki so mladi, so še bolj slepi nego midva. Zato pa trpimo, dokler bodo izpregledali.

Odšla sta močje vsak po svoji poti. Jaz pa sem še pozno v noč premišljeval v usodi teh dveh starih strokavov.

Da, marsikaj bi se lahko izpremenilo, če bi delavstvo spoznalo sebe in našlo pot, pa kateri naj hodi, da doseže človeka vredno življenje. Često pride še marsikateri delavec in toži, toži o svoji usodi. Ko pa mu pričneš razlagati, kako naj si delavstvo izboljša svoj položaj, da je le organizacija ona moč, ki delavstvo lahko reši, skomigne z rameni. . . . veš, vsaj jaz sem že dve leti pri organizaciji, ali drugi so postali indiferentni. — Vraga, če pravi, vsak posameznik tako, no potem bo še marsikateri stari delavec trepetal pred trenutkom, ko zaloputnejo za njim duri v tovarni.

Vsak posameznik se mora zavedati, da je del celote in da mora to celoto vsak dan izpolnjevati.

Predvsem se v gostilnah pri vinu ne rešuje socialna vprašanja, temveč v delavskem domu, delavski knjižnici, čitalnici, na sestankih mora delavstvo reševati takaka vprašanja.

Predpogoj je izobrazba, izobrazba delavstva je ono pred čemer trepetajo kapitalisti. Kadar bo delavstvo to spoznalo, tedaj bo imelo tudi boljše dneve.

Zato delajmo in zopet delajmo za našo organizacijo.

J. V.

Volilem v ljubljansko obrtno sodišče!

Mestni magistrat v Ljubljani razpošilja na vse volilce priselcnikov in namestnikov v obrtno in vsiklicno sodišče glasovnice in izkaznice.

Opozarjamo vse volilce, da shranijo te glasovnice in izkaznice, dok-

ler Strokovna komisija za Slovenijo ne izda kandidatne liste.

Volilci, kateri žele kako informacijo, naj se obrnejo na volilno pisarno Šelenburgova ulica 6/II, kjer je tudi na vpogled volilni imenik.

Volilni odsek za obrtno sodišče.

Politične vesti.

+ To pa to! V Belgrad je prišel dr. Marulić iz Istre, da kot »odposlanec naših okupiranih bratov« podpisuje 1.200.000 dinarjev državnega investicijskega posojila. — Za odpisance okupiranih bratov ga

namreč dela buržujski tisk, ki o tem poročja. Nam se zdj cela zadeva skrajno smešna in obnem značilna za buržoazno ideologijo plemenskega bratstva. Zakaj bi naši buržujski raje ne povedali odkrito in brez ropotanja po »narodnem« bobnu, da prihaja dr. Marulić le v imenu dveh, treh kap-

LISTEK.

Zvonimir Kosem:

BARAKE.

(Dolge.)

»In še hude sanje sem imel, Dreja. . . . Zato sem tudi tako vplil. . . . v tem sem se pa zbudil — no, pa je bilo že prepozno. . . . Uganeš, kaj se mi je sanjalo? Vojakovali smo se na veliki ravnini — na eni strani bogataši, kapitalisti, na drugi strani reveži, delavci. Strahovit boj je bil to: trebušasti, leporejeni, z žulji delavčevih rok obogateli kapitalisti so padali kakor snopje, brez usmiljenja so sekali delavci, je sekala roka pravice. Od jutra do večera je trajal boj, zmaga se je nagibala na našo stran; trebušniki so cepali kakor muhe, čim bolj se je bližal večer. Z mečem v roki roki sem se bojeval v sprednjih vrstah, udrihal neusmiljeno po buticah vseh v življenju znanih mi odeluhov, zatiralcev delavstva, ošabnih lovovih, krvoselih v človeški podobi,

ki jim je bilo vse življenje ena sama nepretrgana zabava, eno samo rajanje in uživanje na račun trpečih, stradalajočih sužnjevdelavcev. Sekal sem stanovitno in z lahkim srcem, kakor da bi pobijal nagnusen mrčes. Nisem se utrudil. . . . saj je šlo za to, da se očisti svet največje nesnage, da se — razkuži, zopet ozdravi. . . . V blesku večerne zarje so ležala na tleh pobita, vznak prevrnjena tolsta trupla; še v smrti so bili obrzbi hudobni, pogled osteklenelih oči zakrknjen, prsti na rokah zviti kakor kremplji grabelživih ptic. . . . Skoraj je bila že zmaga naša, ko se je zgodelo nekaj nepričakovane: Iz zasede je navall na nas zadaj za hrbtom ogromen roj do sedaj prihuljenoskritih trebušnikov, zablskali so se meči. . . . In kakor da bi iz tal rastle — vedno več jih je bilo, roj se je množil, brez konca so se dvigale nove čete. Nastala je strašna zmehnjajava — delavcev se je polastil obup; taki premoči nismo bili kos. Vendar smo se kljub temu še dalje bojevali za nezmanjšano silo, na beg ni nihče

mislil; marsikako od delavčevega truda pitano truplo se je že zvrnilo po tleh, marsikak zaničljiv, delavčevim žuljem namerjen posmeh je oledel na širokih, bedastih licih vampirjev. . . . Kakor s cepcem sem mlatil z mečem okrog sebe naravnost po tistih zaničljivo smehljajočih se gobcih v hrbet padle nam trume, boril sem se ljuto, kakor podivjan, ko sem opazil, da je ves naš napor zaman, da so se bogovi zvezali s krivico samo in napovedali boj pravici. . . . Omahoval sem, opotekal sem se, še sem mahnil semintja z mečem po svetlem, napetem telesu. . . . toda moči so mi pešale, kri mi je tekla iz ran na rokah, na prsih in nogah. . . . glava se mi je nagnila, kolena so mi klecala. . . . močno sem se opotekel, v okrvavljeni desnici še vedno stiskaje meč, ki ga pa nisem mogel več dvigniti — zdelo se mi je, da se pogreza zemlja pod mojimi nogami — in sem padal, padal, vedno nižje, vedno globlje, padal neprestano, z neko umerjeno hitrostjo, kakor da bi frčal skozi obničje vesoljstva, brez-

daniemu žreha v naročje. . . . In takrat sem kmrnil: »Kje je pravica?« In sem se zbudil. Zbudil sem pa pri tem nehoti tudi druge. . . . Kajne, čudne sanje, Dreja!

»Čudne in žalostne,« je pokimal kovač. »Hvala Bogu, da so le sanje; kajti v resnici bo nastopil enkrat čas, ko se bo zgodilo ravno nasprotno. . . . Ne trebušniki — zmagal bo delavec, zmagala bo pravica!«

Konrad se je sklonil in segel z roko pod zglavje.

»Zdaj pa glej, Dreja, kaj sem prinesel včeraj domov! Zanimiva stvar, jako zanimiva in poučna za vsakogar, kdor išče resnico. . . .«

In izvlekel je izpod slame debelo knjigo, na kateri je blestelo ime: Marks.

»Kaj čudovitega se je zgodilo včeraj z menoj, Dreja,« je pričel razlagati kovaču. »Ko sem poslušal na shodu govornika, poslušal tega označevalca pravice, apostola ljubezni — mi je postajalo gorko pri srcu. Vnemati in navduševati tako mncžico za sveto stvar, za pravico, napo-

vedovati boi krivici in vsem drugim nečednostim — ali ni to nekaj vzvišenejšega? In zmerom topleje mi je bilo okrog srca. Ali moreš misliti, kaj sem sklenil. . . . Kakšna želja se je rodila v mojem srcu? Čudovito je, brate. . . . ampak nkar se mi ne sme. . . . govornik resno, sklenil sem postati tudi sam govornik!«

Za hip je pomolčal in se ozrl v kovača, ki je listal po Marksovi knjigi in mlaskal zadovoljno z jezikom.

»No, kaj praviš k temu?«

Kovač je zaprl knjigo s tihim smehljajem na licu; potem je položil svojo zdravo levo roko Konradu na ramo, kakor v blagoslov.

»Vate zaupam, Konrad! Če čutiš v svojem srcu poklic za govornika, sem prepričan, da ni več daleč do tistega časa, ko boš grmel kje z visokega odra. . . . med poslušajočo množico spodaj pa bo kovač Andrej Krcič in bo vesel in ponosen, da se sme imenovati Konradovega prijatelja. . . .«

(Dolge prih.)

talistov onkraj meje, kjer jih med našimi ljudmi tudi ne manjka, ki so podpisali povelje z upanjem na dobiček, ki jim je bratstvo naroda morda ravno toliko mar kot laniški sneg in se ga vsekakor poslužujejo. Zato, da jim nekaj nese, mi bomo nekaj povedali: Uboga raja tam preko, resnični narod, delavno ljudstvo trpi za živje in mrtve. Tisoč in tisoč je brez strehe, tisoč družin osirotelih, ker je nad njimi vršil zločin divjaški italijanski nacionalizem. Za te žrtve zbirajo tam dolji milodare, po kapljicah jih zbirajo, ker velikih svot ni smo dosti videli med objavljanimi. Darujejo jih torej skoro sami proletarski trpin. No, in če bi bili dotični, ki jih dr. Maulič zastopa, res za ljudsko in narodno dobrobit navdušeni ljudje in bi jim ne šlo za dobre obresti in morda še kaj drugega, potem ne bo odlašal noben pošten človek predolgo z odgovorom, kaj je v prvi vrsti njih narod, dolžnost. Pripominjamo, da nam

pri stvari nikakor ne gre radi posojila, ampak za princip. Na enem primeru smo hoteli pokazati, kako umazano izrablja naša frakcija ideal narodnosti.

Veliki Leninov coniteor prinaša (v drugič) z veliko masti včerajšnje »Jutro« na prvi strani. Na drugi strani mu daje enajsto »Po svet« absolutno. Pričakuje, da »Jugoslavija«, ki nič rada ne vidi, da se »Jutro« ponaša z duhovniškimi posli, pošteno zmelje.

+ Nemška vlada zanika pangermanistični nacionalizem? Iz verodostojnih virov poročajo, da bosta nekoč brambno in notranje ministrstvo izdala prepoved udeležbe državnih brambovcv in varnostne straže pri nacionalističnih prireditvah. Prestopki se bodo kaznovali z odstranitvijo iz armade oziroma varnostne straže.

+ V državi Peru v Južni Ameriki je izbruhnila revolucija. Vstajši so sestavili začasno vlado.

Brzjav.

Nova Annunziada.

KARLISTIČNI IZGREDI V ZAPADNO MADŽARSKI.

LDU Fehring, 1. sept. Madžarski odpor ob štajersko - zapadno - madžarski meji se je ojačil. Jennersdorf (Gyanafalva), Kaltenbrunnski most in višine vzhodno od Fürstenfelda so zasedle močne madžarske tolpe, oborožene s strojnimi.

LDU Magersdorf (Nagbthalva), 1. sept. Sedaj gredo avstrijski orožniški oddelki na črti, ki se pričinja pri Fittsee (Koepcseny), poteka preko Zurndorfa (Zurany), Frauenkirchena in Padersdorfa. Na tej strani Nežiderskega jezera (Neusiedlersee), poteka mimo Moerbischa in med Agendofom (Agfalva) in Sopronjem prek Ober-Pullendorfa (Felsőpulla) doseže Jennersdorf. Poštni in brzjavni promet je na glavni progji izveniški promet z zavoji možen. Vlaki vozijo do Agendortja (Agfalva).

LDU Budimpešta, 1. sept. Nova črta, ki deli Zapadno Ogrsko v dve coni, se je določila po medzavezniški komisiji. Avstrijski ugovor, da so Madžari to črto sami odredili, je brez vsake podlage. Na evakuiranem ozemlju je vzpostavljen red. Prebivalstvo je energično zahtevalo, da se vzpostavi madžarska uprava.

LDU Praga, 1. sept. »Pravo Lidu« poroča, da so zapadno-ogrske revolte priredili karlisti in da stoji na čelu bivši nadvojvoda Friderik, ki se noče omejiti na Zapadno Ogrsko, marveč pripravlja tudi prevrat na Slovaškem. Češkoslovaška vlada je o tem načrtu dobro poučena ter je že ukrenila potrebne protitukrepe.

»PRAVO LIDU« O MADŽARSKI IGRI.

LDU Praga, 31. avg. »Pravo Lidu« piše: Način, kako skuša madžarska vlada preprečiti predačo Burške, odkriva njeno pravo politiko. Tolpe, ki jih madžarska vlada na zunaj zanika, so sestavni del njene politične taktike in vlada jih nalašč vzdržuje, da se na ta način v danem trenutku z njihovim nastopom pojavlja izraz spontanosti, nepremagljivih narodnih čustev. Češkoslovaški republikli je mnogo na tem, da se trianonska mirovna pogodba izvede. Ako bi dopustili, da se pogodba v eni točki krši, potem se bo to kmalu pojavilo v kakem novem postopanju teh tolp v kakih drugi točki. To stališče, ki se gotovo krije z naziranjem Jugoslavije in Romunije, se mora madžarski vladi temeljito pojasniti. Zaenkrat je treba pač izraziti vsa demokratična sredstva. Dolžnost antante je, da nastopa hitro in javno. Ako ta demarša ne bi pomagala in bi bil potreben pritisk, potem gotovo ne bo manjkala Češkoslovaška pri tej akciji. Uverjeni smo, da ne bo nikogar, ki tega ne bi hotel razumeti. Madžarska bo toliko časa pomenjala nevarnost, dokler bo tam vladalo tudi plemstvo in dokler ne pride demokracija na krmilo. Na konsolidaciji notranjih razmer na Madžarskem interesirane vlade morajo zahtevati, da se te tolpe razorože in odstranijo.

H. Wendel v Zagrebu.

LDU, Zagreb, 1. (ZNU.) Vrnivši se s svojega potovanja po Jugoslaviji je danes

dospel v Zagreb znani prijatelj našega naroda, sociolog in novinar Hermann Wendel.

VELIKE PROTIMONARHISTIČNE MANIFESTACIJE V NEMČIJI.

LDU Koenigs-Wusterhausen, 1. sept. Po poročilih od 31. avgusta bo današnja demonstracija za republiko po vsej priliki zavzela v vseh večjih mestih velik obseg. Socijalisti, komunisti in demokratje delajo povsod skupno. V Berlinu se pričakuje, da se bo danes popoldne več stotisoč demonstrantov zbralo v Lustgartnu. Povsod so nabiti oglasi, s katerimi se občinstvo pozivlje na sodelovanje pri tej manifestaciji. Domneva se, da se bo manifestacije udeležilo tudi več ministrov. Policija se po možnosti ne bo vmešavala in bodo posamezne stranke same vzdrževale red. Komunistični listi pozivljajo svoje pristaje, naj te prilike ne izrabijo za poizkus puča ali spopad z drugimi strankami. Razen tega komunisti pozivljajo, naj se bojkotirajo vsi trgovci, ki so pristaji reakcionarnih strank. Danes popoldne listi ne bodo izšli. Vse tvornice so zaprte, vreme je lepo.

STAVKA NA POLJSKEM.

LDU Nauen, 1. (Radio Grič.) Po vesteh varšavskih listov, je položaj stavke na Poljskem še vedno resen. Najresnejša posledica te stavke je zopetno občutljivo padanje poljske valute in s tem v zvezi vedno večja draginja. Ročni delavci v Varšavi zahtevajo mesečno plačo 45.000 mark.

Zgornja zahteva po plači 45.000 mark se zdi komu, ki ne pozna vrednosti poljske marke zelo velika, toda v resnici pa niti ne znaša 4000 kron jugoslovanskih, kar je danes povprečna plača v Jugoslaviji.

MONARHISTIČNA ZAROTA V RUSIJI. LDU, Moskva, 1. (Brezlično.) V Petrogradu so odkrili novo protirevolucijsko zaroto, na čelu katere so stali ruski monarhistični in francoski krogi. Zarotniki so zasledovali monarhistične cilje.

NEMIRI NA IRSKEM.

LDU, Nauen, 1. (Radio Grič.) Po vesteh iz Londona je prišlo v Belfastu do krvavih spopadov, katerih vojaštvo ni moglo preprečiti. Položaj na Irskem se je še bolj poostil zaradi tega, ker je nena doma izbruhnila stavka železničarjev na severnem delu otoka. V Spikelslandu je 450 sindajnovcev aretiranih, ki so izjavili, da bodo začeli stavko z gladovanjem.

Dnevna kronika.

Dobri časi za izvoznike, ali nacionalizem nacionalistov. Na železniških postajah — predvsem ob progah v smeri proti Italiji — vidim dan za dnem dolge vlake goveje živine in prašičev, ki jih izvozniki pridno izvažajo. Izvozniki imajo dobre čase, če jih ima tudi kmet, vprašajmo ministra za poljedelstvo samostojnega g. Puclja. Ta nam bo vedel povedati tudi to, da Jugoslavija zato izvažajo toliko živine v Italijo, da nas bo Italija mogla, če zmanjka pri nas mesa, zalagati z mesnimi konzervami. Kak nacionalistični junak pa nam bo vedel povedati, da je treba lačne Italijane zrediti za morebitno vojno z Jugoslavlani, ker sicer bi se Jugoslovonom boj z Lahončki ne zdel vreden jugoslovanskega junaštva...

Protičev list — iz dispozičnega fonda. Kakor se doznava, začne bivši ministrski predsednik Stojan Protič v zvezi z narodnim poslancem dr. Momčilom Ivančcem v najkrajšem času v Beogradu izdati nov list.

To bodo gledali Financijsko ministrstvo je odločilo, da pošlje posebno komisijo, da pregleda vse vojne oblike, ki so še ostale v posameznih pokrajinah izza prevrata.

Pričetek šolskega leta 1921—22 na kr. I. drž. gimnaziji, realni gimnaziji (Poljanska cesta) in veliki reakti v Ljubljani. Prijava učencev za I. razred v nedeljo 11. septembra 1921. od 10. do 11. ure, onih za II. do VIII. oz. II.—VII. razred, ki prihajajo z drugih zavodov, v ponedeljek 12. septembra 1921. od 8.—12. ure v ravn. pisar-

ni. Zglasiti se je v spremstvu staršev oz. njih namestnikov ter prinesli s seboj zadnje letno izpričevalo (šolsko naznanilo) in krstni list. Sprejemna preizkušnja za I. r. prične v ponedeljek 12. septembra točno ob 8. uri; ona za II.—VIII. odn. II.—VII. razr. pa v torek 13. septembra 1921. Ponavljalni in dodatni izpiti se vrše 12. in 13. septembra 1921. Vpisovanje učencev, ki so že doslej obiskovali zavod, ter na novo sprejetih v sredo 14. septembra 1921. po sv. maši v razredih, v katere spadajo. V sredo, 14. septembra 1921. ob 8. uri sv. maša. V četrtek 15. septembra 1921. točno ob 8. uri prične redni pouk. Natančnejša določila o pričetku šolskega leta so objavljena na uradni deski v auli.

Novinarskega kongresa v Splitu se je udeležil tudi znani publicist in dober poznavatelj jugoslovanskih razmer s. Herman Wendel, ki se sedaj nahaja na študijskem potovanju po Dalmaciji in Črni gori skupno s svojim tajnikom publicistom g. Lajovicem.

Griža silno razšala v Pr evalah in okolici kljub varnostnim odredbam in zahteva dnevno več žrtve.

Spomnite se na gasilski dan dne 3. in 4. septembra! Gospodine, ki bi bile toll požrtvovalne in sodelovale pri cvetličnih dneh ljubljanskega prostovoljnega gasilnega in reševalnega društva, se prosijo, da se zglase v petek dne 2. od 4.—5. ure popoldne in v soboto od 10.—11. ure dopoldne v pisarni Mestnega doma. Og. vrtnarji in posestniki vrtov se prosijo, da blago-

volijo podariti društvu cvetke za gasilski dan.

Zadruga pekov in kolačnikov v Ljubljani naznanja članom, da je pokrajinska uprava dovolila za čas velesoja t. j. od 3. do 12. septembra t. j. izdelavnje kruha in drugega pečenja ob vsakem času. — Načelnik.

Toča, neurje in siloviti naliiv je napravil 25. m. m. mnogo škoda na Svetinjah pri Ljutomeru in v bližnji okolici. Toča se precej pozna v vinogradih in ajdi.

Iz strok. organizacije.

Podružnica čevljarskih pomočnikov v Ljubljani sklicuje svoj mesečni shod, ki se bo vršil v nedeljo 4. septembra točno ob pol 10. uri dopoldne v gostilni Cenčič, Sv. Petra nasip 71 (pri mostu). Ker bo dnevn red zelo važen pozivljamo vso čevljarsko delavstvo, da se ob določenih uri zanesljivo in polnoštevilno udeležijo shoda. Vaša dolžnost! Pridite gotovo vsi! — Odbor.

VELIKI LJUBLJANSKI SEJEM.

Pokroviteljstvo in otvoritev »Ljubljanskega velikega sejma«. Dr. Mehmed Spaho, minister trgovine in industrije je kakor znano blagovilno sprejel pokroviteljstvo sejma in otvoril istega v soboto ob 10. uri dopoldne.

Stanovanjski urad ljubljanskega velesoja naproša najemnike stanovanj, naj bi vsak po svoji moči proti primerni odškodnini odstopil vsaj mal kotiček, v katerem bi se odpočil tuje, da ne bo ljubljana zgubila svojega gostoljubnega slovesa. Prijave sprejema centralni stanovanjski urad v pisarni Tourist office na Dunajski cesti 18.

Selmski katalog, ki izide v soboto, dne 3. t. m. se bo prodajal na selmsku, pri blagajni, Tourist office in v gradu »Ljubljanskega velikega sejma«.

Razglednice selmskih prostorov in paviljonov se dobijo od dneva otvoritve v različnih paviljonih na selmsku.

Gospodarstvo.

— Belgrad je razočaran nad zavezniški. Zavezniška komisija za razdelitev ladij je obvestila rudarski sindikat in našo vlado, da imamo odkupiti ali vrniti nastopne ladje: »Avala«, »Strossmayer«, »Vojvoda Mišić«, »Knez Pavel«, in 52 vlačilcev. Ta odredba je napravila v vseh naših krogih nepovoljen vtis, ker so te ladje volni plen naše vojske.

— Kruh so podražili v Avstriji že drugič tekom enega meseca.

— Odkup zgradb Avstro-ogrske banke. Ministrski svet je sklenil, da se izvede pogodba o odkupu zgradb Avstro-ogrske banke in likvidaciji, ki se nahajajo na našem ozemlju. Naša država je kupila na račun Narodne banke SHS vsa poslopja in instalacije za 2.758.872 din., katere mora banka v najkrajšem roku plačati državi.

— Stavka na severno - irskih železnih je končana.

.. Ljubljanski veliki semenj, paviljon E., šte. 4. ..

Šolski zvezki

za ljudske in srednje šole, na razpolago v vsaki množini. Priznana najboljši lastni izdelki iz belega, finega papirja in mečnih ovitkov.

Učiteljska tiskarna, Ljubljana
Frančiškanska ulica št. 6.

Najnižje cene! Zahtevajte cenike! Točna poštežba!

Zanesljivega in spretnega delavca za paketiranje in ekspedicijo blaga, ki bi bil obenem poraben za skladiščnika, dalje spretnega delavca za vlaganje v zaboje, izdelovanje zabojev in ključavničarja sprejme Kolinska tovarna kavnihi pri-mesi v Ljubljani. Prednost imajo tisti, ki so bili v tej stroki že zaposleni.

Sprejemem takoj deset dobrih in treznih usnjarskih pomočnikov

v stalno delo pri dobri plači in prostem stanovanju.

Aleks Podvinec, tovarna usnja
v Radečah pri Zidanem mostu.

Ivan Jax in sin

Ljubljana, Dunajska cesta 15.

Šivalni stroji Izborna konstrukcija in elegantna izvištev iz tovarne v Lincu. - Ustanovljena leta 1867.

Vezenje poučuje brezplačno.

Pisalni stroji »Adler«.

Ceniki zastoj in franko.

Kolesa iz prvih tovarov.

Dürkopp, Styria, Waffennrad.

Začasno znižane cene!

Obleke

moške, fantovske in deške, mikado, razglane, površnike, kožuhe, jahalne hlače, špeci-jalitete v otroških oblekah (kostumih) in drugo konfekcijo od najpriprostejšega do najfinejšega kroja v najboljši izdelavi ter razno suknjo, hlačevo in podloge nabavite najceneje edino le pri

„KONFEKCIJSKI INDUSTRIJI FRANDE“.
Telefon št. 813.

FRAN DERENDA,
Ljubljana, Emonska cesta št. 8.
Vdaloženec »Ljubljanskega velesoja«
Paviljon E., oddelek št. 52.

Več
slaščičarjev
in

lectarjev

se sprejme pri
tvrdki Jos. Rajšter,
Šoštanj-Celje.

Charles Princ Manufaktura.

Zaloga: Turjaški trg 1

Telefon št. 572.

Tvrda zastopana v paviljonu H št. 267
na Ljubljanskem velesojmu.

Opozorilo!

Cenjeno občinstvo si usojamo opozoriti, da ne zamudi lepe prilike, ki se nudi z malim denarjem kupiti srečke, katerih vsaka druga zadene dobiček in Vam ga izplača brez odbitka

Združna Gospodarska banka d. d. v Ljubljani, Dunajska cesta 38-I.

Cenjena naročila se sprejema do 10. septembra t. l.

posamezne srečke stanejo:

1/1 K 192-, 1/2 K 96-, 1/4 K 48-, 1/8 K 24-, priporočena pošiljatev K 8- več.
Igralec, ki začne igrati v poznejših razredih, mora plačati vse prejšnje razrede nazaj.